

Megkezdődött az új színházi évad

Tegnap este, két görög dráma premierjével, megkezdődött az új színházi évad Szegeden, a Nemzeti Színházban. Euripidész Médeáját és Szophoklész Antigonáját Giricz Máttyás rendezte, kísérőzenéjét Tarnay György komponálta, díszleteit és jelmezeit Gyarmathy Ágnes tervezte. A nagysikerű premieren a Médeia címszerepében vendégművész, a Jászai Mari-díjas, miskolci Kovács Mária mutatkozott be, Euripidész drámájának fontosabb szerepeit Miklós Klára, Kovács János, Janka Béla, Barta Mária, Kovács Gyula és Fenyő Ervin alakította. Antigoné Martin Márta volt, s Szophoklész drámájának fontosabb szerepeiben Simon Éva, Kovács János, Melis Gábor, Simon Péter és Máriáss József mutatkozott be a szegedi közönségnek. Képünkön: Kovács Mária és Janka Béla.

Somogyi Károlyné felvétele

ELEVEN MESEBOLT

Majd egy hónapig tekergett a levél, mint a „csavargó füstgyerek”, mire Szegedről a címzetre talált. A feladó Nagy Lászlóné nevelő, a szegedi Londoni körúti al-sótágozatos fiú nevelőotthonból, a címzett a Szombathelyen élő-alkotó Gazdag Erzs, gyermekverseink ihletett népszerű költője.

A megkészt, de el nem késett levél szívhez szóló kért tartalmazott. „...Intézetünkben állami gondozott gyermekek vannak. Óvodás csoportom életében tegnap olyan öröm történt, amilyet hasonló még nem. A Royal Szállóba dolgozó meghívták őket délutáni vendégségbe. Finom uzsonna után minden gyerek saját játékot kapott. Örömeik leírhatatlan volt. Este ágyukban a kis puská, zenélő nyuszidoboz, nagy labda, tank. Éjfél felé tudtak csak elaludni. Ilyen nagy örömben nekik még nem volt részük. Ezt a szeretetet, amit ezek az elhagyott gyerekek kaptak, szeretnénk megköszönni verssel, dallal, táncal. Irónót kérem, irjan, legyen szíves, a kilenc óvodásom számára az ő kis szívűkhöz közelálló, az Ön Mesebolt-jához hasonló, rövid kis, szindarabmódon előadható Meseboltot, ahol megszólalhat minden egyes gyermek pár soros mondanivalóval... Egyetlen kislányunk is lesz, ő lehet a kis vízitündér, a patronálást szervező ötéves kislánya... Boltozt, öreganyót kapnék a fel-sótágozattól...” Március 31-én írta a levelet Nagy Lászlóné. Gazdag Erzs pedig, hogy megszüntesse a téves címzés okozta késedelmet, azonnal válaszolt: Igen, megírja a Mesebolt-ot színpadra. Anyagiakról, honoráriumról szó sem lehet, miből is lenne az árvaéknak erre pénzük. Még aztán ő maga is árva volt, éppen ilyen otthonban nevelkedett volna, ha nagyanya nem veszi szárnyai alá.

Azóta a nevelőotthon és Gazdag Erzs között állandó a levélbeli kapcsolat. A szegedi levelekből valóságos sugároz a gyermekszerepet, a készülődés lelkes és lázas állapot. Ma, szombaton ünneplik az intézet megalapításának 100. évfordulóját. Szeged és Csongrád megye összefogott, hogy ünnepük minél bensőségesebb lehessen. Segítőkéssz patronálók keze nyomán megfiatalodott, megszépült az otthon.

Kis lakói az úttörőház színpadán elevenítik meg a Mesebolt-ot. A nyarat vadregényes környezetben, a Holt-Tisza melletti Márté-

lyon töltötték. Itt is az előadásra készültek. Levelek tudósították Gazdag Erzsit: „...Kezdődött az ország-úton. Az autóbusszal rugótörés. Arokparton két órát várakoztunk, mire másik kocsi jött értünk. Tászkában a Mesebolt. De jó volt azokat a verseket elolvasni...Gyermekből alakítottuk meg a Mesebolt rendező bizottságát... A Paprika Jancsinak Mártélyon sikerült kiérdemelnie a szerepet. Itthon szereposztást nem kapott. Ő tudta, miért. Indulatos, kammaszódo gyerek. Hirtelen haragjában durva. Mindennap megkérdezett, én mi leszek. A válaszom tudta. Csúnya szájú gyerek a Mesebolt-ban nem játszhat. Hát Mártélyon sikerült elérnie mindent, ami szép és jó. Udvarias, segítőt volt a kicsikhez, senkit nem bántott. Így megkapta a szerepet. Ott olvasta a sátorban, a kicsik hallgatták... Mártélyon jól megtanulta versét a nyuszi, a macsó, a néger. A 'Mesebolt', a 'Csavargó füstgyerek', a 'törpe bánata' jól begyakorolva ment már...”

Elkészültek a jelmezek is. A csavargó füstgyerek fekete kordbárony ruhája éppen olyan, mint a meséskönyv utolsó lapján. Hófehérke ruhája tündérszép, a macsó bundája prémből. S a boltoznak és kislánának, nyugosznak és törpéknek, vízitündéreknek és Öreganyónak, ahogy, s ami illik.

A bemutatóra készülődő tanuló gyermekek örmében, munkájában az intézetnek szinte minden dolgozója osztozott. Az igazgatónő, aki minden lehetőséget megadott, hogy tanulják a mesedarabot. A gondnoknő, aki — nem lévén gyermeke, s min-

den szeretetét ezekre a gyermekekre rakja, beszerezte a szükségességeket, ha kellett, tanította a lépéseket, a szöveget. Etuska nevelő, aki barakasszakkörével segítette a Mesebolt-ot. A Galamb házaspár, Márti és Laci, akik elvitték a ház maradványait, hogy a többiek nyugodtan próbálhassanak. Aztán Zsóka gondozónő, akinek mindig volt és van kedve játszani, énekelni, beszélni, vagy Erzsike varrónő, aki izléssel készítette a kosztümöket. Hosszasan említhetném valamennyiüket. Bekapcsolódtak a szegedi Dózsa György iskola tanárai is. A mesejáték hangszereleit, megzenésítését dr. Waldman József főiskolai docens vállalta.

Eddig az eleven Mesebolt előtörténete. A szegedi nevelőotthon mai centenáriumi ünnepségének vannak komoly, felnőtt „számai” is. A gyerekek, s mindazok, akik őket segítették, igazi nagy élménye azonban bizonyára a kulturális seregszemle lesz, s benne ez a mesejáték. Az ünneplők között felnőttek és gyerekek ott találják Gazdag Erzsit, aki most már személyesen is ismerkedik azokkal, akiknek a Mesebolt minden sorát írta.

Akár dudorászni is lehet sorokat: „Volt egyszer egy mesebolt, abban minden mese volt”. Minden mese: a lepkeesküvő, a vidám vásár, a lépegetődal, a margarét, a vízipók malma, a házasadó vakond, s a csavargó füstgyerek.

Csak az nem mese, hogy a Mesebolt a szegedi úttörőház színpadán megelevenedik.

Markovits Ilona

Nemzetközi kölcsönkötvény

Az érintett bankok képviselői pénteken Budapesten megállapodást írtak alá, amelynek értelmében a Magyar Nemzeti Bank hosszú lejáratú kölcsönkötvényt bocsát ki a nemzetközi pénzpiacra. A kölcsön összege 50 millió dollár, kamatozása nyolc és fél százalék, lejáratá 15 év, a kibocsátási árfolyam 100 százalék.

A kölcsönüzlet a múlt évi kibocsátást lebonyolító ang-

liai pénzüzetek, a National Westminster Bank, a Moscow Narodny Bank és a Morgan Grenfell and CO szervezték, bevonva az Aszociált Japanese Bank (International) LTD., a Bank für Gemeinwirtschaft AG., a Bank Of America LTD. és a Japan International Bank LTD. intézeteket is. A kötvényt a londoni tőzsdén jegyzi majd.

Liszt, ömlesztve

Az élelmiszerek minőségének javításáról tartottak előadásokat a kutató intézetek munkatársai a pénteken megrendezett tudományos kollokviumon. A Magyar Tudományos Akadémia különltermében felolvasott témák között figyelmet keltett annak az acéllemezből készült újfajta berendezés szerkezetének ismertetése, amelyben a liszt hosszú ideig minőségromlás nélkül ömlesztve tárolható.

Magyar—NDK közös nemesítési kukorica

A szegedi Gabonatermesztési Kutató Intézet és a bernburgi Növénytermesztési és Nemesítési Kutató Intézet — a szocialista országok közötti tudományos együttműködés keretében — közösen, ötven-ötven százalékos részvételi aránnyal új, nagy termőképességű silókukoricát állított elő. Az NDK-ban tavaly államilag elismert „BEKE 270” hibridkukorica nemesítése és elszaporítása hazánkban Németh Jánosnak, a szegedi intézet főosztályvezetőjének nevéhez fűződik. Munkájáért a Német Demokratikus Köztársaság Erdészeti és Mezőgazdasági Minisztériuma a „Szocialista Munka Kollektívája” kitüntetéssel jutalmazta, egyben értesítette, hogy az NDK nemzeti ünnepén, a köztársaság napján, október 7-én nyújtják át ünnepélyesen a kitüntetést.

A BEKE 270 silókukorica vetőmagjából hazánkban tavaly száz tonnát állítottak elő. Az idén pedig már 2 ezer 500 holdon folytattak vetőmag-elszaporítást a pápai, a mezőfalvai, a dalmandi, a felsőnyomási állami gazdaságban, valamint a földéki Kossuth, a makói Úttörő, az orosházi Béke Termelőszövetkezetben. Ennek eredményeként körülbelül négyezer tonna vetőmag áll most már rendelkezésre.

A kimondottan korai kukoricafajtát az NDK-ban több éven keresztül összehasonlították az ott elterjedt SILOMA-val, amelynél csaknem tíz százalékkal több termést ad. Hektáronkénti hazama — a zöld tömeg és a csövekkel együttesen — a talaj- és csapadékviszonyoktól függően 350-től 550 mázsáig terjed.

Gazdag eseménysorozat a szovjet állam születésnapjának köszöntésére

Sajtótájékoztató az MSZBT-ben

Ez év decemberében lesz ötven éve, hogy megalakult a Szocialista Szovjet Köztársaságok Szövetsége — a Szovjetunió. Tegnap délelőtt a Barátság Házában Nagy

Mária, az MSZBT főtitkára ismertette az évforduló tiszteletére rendezett program-sorozatot.

Az évforduló jegyében kerül sor a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 55. évfordulójának megünneplésére,

amelyre hazánkba látogat a Szovjet—Magyar Baráti Társaság háromtagú küldöttsége.

November 7. alkalmából hatodszor rendezik meg a szovjet költészet és próza fesztiválját. Decemberben lesz a Kell a jó könyv olvasópályázat záróünnepsége. Az MSZBT a Művelődésügyi Minisztérium filmfőigazgatóságával közösen rendezti a szovjet filmek bemutatását november 3—8. között. November 7. és 1973. május 9. között „Ez a való világ” címmel filmrejtvény-játékot és filmpályázatot hirdetnek.

December első felében nyílik meg a Múcsarnokban a „Szovjetunió népeinek barátság” című kiállítás.

A giccsről tartottak előadást a rádióban, s mi-tagadás, sok okos dolgot mondtak el róla. Valóban súlyos gond ez a magyar kultúrában, s a téma különben mindig aktuális. Időnként megjelenik róla — szinte már kötelezően — egy-egy könyv, vagy kiadvány, a szerzők nagy elánnal hadakoznak a giccs ellen, aztán csend van egy darabig. Most a rádió megint elkezdte...

Dehogys kifogásolom a kitarító küzdelmet. Egyet-értek az olyan megállapításokkal, hogy a giccs álművészet; hogy pusztán anyagi érdek termeli újra szüntelenül; hogy lopott köntösben páváskodik; hogy az olcsó hatásvadászat jellemző rá stb. Azt is fönttartás nélkül aláírom, miszerint a giccs lényege a gondolati közhely, és lelki kényelmet elégít ki, és így tovább. Csak éppen e sokszor elismert bősésségek hallatán támad olyan érzésem, hogy alighanem sziszifuszi munka folyik itt. Amíg ugyanis egyik oldalon nevelgetjük a népet és igyekszünk megszerettetni vele az igazi művészi értékeket, addig a másik oldalon szinte gátlástalanul terjed a giccs. És nem holmi zugarusok, hanem, engedéllyel rendelkező kiskereskedelem révén. Nem illegális úton, hanem könyvkiadók és ajándékoltok közreműködésével. Amikor egyik ismerősömtől megkérdeztem, miért nem hajgálja ki lakásából az izléstelen szobrocskákat, vállvonogatva így válaszolt: „Mi a bajod? A mi állami kereskedelmünk árusítja ezeket.” És hogyan kerül a nagyközönség elé a sok gyenge, selejtes irodalom?

A Rejtő-könyveket azzal szokták menteni, hogy azok parodizálják a ponyvát. Pedig ez nem igaz. Csupán egyetlen szempont „igazolja” megjelentésüket: a kiadók bevételi terelveinek teljesítése. Erre vall a sok krimi-könyv is, amelyeknek aligha van más értelmük, mint néhány egzotikus környezet és váratlan szituáció leírásával izgalomba hozni az olvasót.

Minden kirakodóvásár, majális, búcsú valóságos eldorádó a giccsárusok számára. Legutóbb a spanyolországi Arpád-ünnepségen láttam, milyen elképesztő mennyiségben árul-

nak csak arra szeretnék feleletet kapni: a giccsot ostorozó és leleplező, annak okait megvilágító, igen szellemes írók és beszedek mellett nem lehet-e intézkedni is, hogy ne szaporodjon tovább gomba módra? Azt mondják, nem lehet megtiltani az árusítását. Vajon miért? Nem tudnánk helyette művészet adni a fokozottan érdeklődő, pénzes közönségnek?

F. N. L.

Küldöttség elutazása

Pénteken elutazott Budapestről az az NDK-beli delegáció, amely Hand-Joachim Böhme felső- és szakoktatási miniszter vezetésével Ilku Pál művelődésügyi miniszter meghívására tartózkodott hazánkban. A küldöttség a magyar felsőoktatás helyzetével ismerkedett, s ellátogatott a pécsi és keszthelyi felsőoktatási intézményekbe is.